ΠΟΘΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Τὸν Ἔρωτα ποθῶ νὰ διῶ, κι αὐτὸς νὰ μάθει
πῶς δὲν πονοῦν τὰ στήθια μου καὶ δὲ φοβοῦνται
ἀφ' τὶς φριχτές του σαϊτιές, ποὺ ρίχνουν πάθη
μεγάλα σὲ πολλὰ κορμιὰ καὶ τυραγνιοῦνται·

Ἔρωτα ἔλα, νὰ καρδιὰ γιὰ νὰ χτυπήσεις.
σαΐτες ρίξε φλογερὲς καὶ μὴ λυπᾶσαι.
Σοῦ λέω, πὼς, μὰ τὸ Θεό, δὲ θὰ νικήσεις,
καὶ μύθος σὰ σοῦ φαίνεται, λουλούδια μάσσε

Ἀπὸ μὲς ἀπὸ τὸν κῆπο σου τὸ λατρεμμένο,
κάνε τα μάγια κ' ἔλα 'δῶ νὰ μὲ μαγέψεις.
Μὰ ἐσὺ ὅπως θέλεις στόλιδε τὸ τιμημένο
τὸ δέλος σου καὶ στὴν καρδιὰ νὰ τὸ φυτέψεις.

Ἀδύνατο, ναί, δὲ μπορεῖς νὰ μὲ πληγώσεις
καὶ νὰ φυτέψεις μέσα μου τέτοιο ἕνα πάθος,
γιατὶ ἡ καρδιά μου δὲν πονάει σ' ὅτι κι ἂ δώσεις.
Δοκίμασε καὶ θὰ τὸ διεῖς. Θὰ κάμεις λάθος.

Σὰ θέλεις, στάσου νὰ σοῦ δώσω ἐγὼ δοξάρι,
βγαλμένο ἀπ' τὴ μηλιὰ τὴ φουντωμένη κάτου
στὰ βάθια τῆς καρδιᾶς μου. Πάρ' το κ' ἔχει χάρη
νὰ ρίχνει μπλὰ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Σ' αὐτὰ πικρὸ χαμόγελο ἀπ' τὸ στόμα ρίχνει
καὶ γνέφει γιὰ νὰ φύγω, πρὶ νὰ σημαδέψει
στὴν ἄμυαλή καρδιά μου, μὰ τοῦ κάκου, δείχνει
σ' ἐκεῖνον ἡ κουτὴ μεριά, νὰ μὲ φονέψει.

Λυποῦμαι, λέει ὁ Ἔρωτας, καὶ θὰ σαι κρῖμα
ποὺ θέλεις σκοτεινιὰ τῆς γῆς γιὰ ν' ἀγκαλιάσεις.
Ὀμπρός, τοῦ κάνω, χτύπα, νά, καὶ θἄβρει μνῆμα
βαθὶ το βέλος σου νὰ πάει. Νὰ μὴ δειλιάσεις.

Κουτέ, μοῦ κάνει, δέξου ἐκεῖ στὰ φυλλοκάρδια
αὐτὴ τὴν πρώτη σαϊτιά. Κ' εὐτὺς ματιάζει
στο στῆθος ἀπ' τ' ἀριστερά, μὰ πῆγε στ' ἄδεια
γιατὶ εἶταν πρῶτο χτύπημα, ποὺ δὲν πειράζει.

Ξανὰ ματιάζει καὶ χτυπᾷ· μὰ ποῦ νὰ πάθω;
λεβέντης πάλε φάνηκα. Καὶ τρίτη στέλνει
φωτιὲς γιομάτη.. Ἄχ.. πονάει.. νὰ μὴ σὲ μάθω.
λυπήσου, φύγε, μὴ χτυπᾷς, τον πόνο σπέρνει

μαζὶ μὲ φλόγες δυνατὲς ἡ σαϊτιά σου,
σπλαχνίσου, μή. Μὰ δὲ μ' ἀκούει. Ξανὰ τινάζει
δυο τρεῖς σαΐτες... Φτάνει πιά.. πεθαίνω.. στάσου
Ἀλλοιά... Στὴν ὑστερνὴ νεκρο στὴ γῆς μὲ βάζει.

Πόλη

Γ. ΒΑΜΒΑΚΙΔΗΣ

ΓΚΟΖΟΜΟΡΟΣ

(Ἱστορικὴ παράδοση)

Οἱ ἄντρες ὅλοι ἤτανε στὸ Γκοζόμορο πηγαιμένοι γιὰ θέρο, καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ εἶχανε μείνει μοναχὲς στὸ χωριὸ τὸ στήσανε ἐκείνη τὴν ἡμέρα στὸ γλέντι καὶ στὸ χορὸ γιὰ καλά. Ἤτανε μαθὲς καὶ γιορτὴ τῶν Ἁγίων Πάντων, Ἰούνιος μῆνας, τραγούδια, γέλια, χαρές, ξεφάντωσες. Ἄξαφνα στὴν πλατεῖτσα ποῦ ἐγίνονταν ὁ χορὸς παρουσιάζουνται τρεῖς ἄντρες, ὄχι ἀπὸ τοὺς δικούς τους, μὰ ξένοι. Κουρέλια ντυμένοι, ἄπλυτοι, ἀχτένιστοι, κακοροΐζικοι, φαίνουνταν γιὰ ζητιάνοι. Κι' ἀλήθεια. Ἡ κακοροιζικιά τους μόνο γιὰ ζητιάνους ὥμοιαζε, τὰ δισάκια τους γεμάτα κομμάτια ψωμί. Τοὺς λυπηθήκανε οἱ γυναῖκες γιὰ τὴν τόση κακομοιριά τους, τοὺς δώσανε ψωμί, κρασί, τούς καλέσανε καὶ στὸ χορὸ νὰ χορέψουνε· ξιπαστήκανε κεῖνοι, ἀρνήστηκαν στὴν ἀρχὴ μὲ κάθε τρόπο, πίμεναν ὅμως οἱ γυναῖκες, τοὺς ἔβαλαν θέλησή, ὅσο ποῦ τοὺς κατάφεραν Χόρεψαν οἱ ξένοι κ' ἐτραγουδοῦσαν, ἕνα τραγοῦδι παράξενο, ἀκατανόητο.

Γιὰ χορεῦτε μαυρομάτες
Ὅσο νάβγῃ τὸ φεγγάρι,
Τὰ παιδιὰ στὴν ἀμασκάλη
Τὰ κακάβια στὸ κεφάλι.

Λιγώθηκαν οἱ γυναῖκες, κερνοῦσαν τοὺς ξένους, ἔπιναν κι' αὐτὲς κάμποσα. Ἤρθε τὸ βράδυ, πλάκωσε ἡ νύχτα κι' ὅσο νὰ βγῇ τὸ φεγγάρι λῃστές τοῦρκοι εἶχανε πατήσει τὸ χωριό, τὸ Κουμαροχῶρι, ἀπάνου στὸν Ταΰγετο. Ἔσβυσαν τὰ τραγούδια, οἱ γυναῖκες ἄρχισαν τὶς φωνὲς καὶ τὰ κλάμματα, καὶ τότε μόνο καταλάβαν πῶς οἱ ζητιάνοι κεῖνοι εἶταν κατάσκοποι, ποῦ δεῖξαν τὸν δρόμο στοὺς συντρόφους τους. Τίποτα δὲν ἄφησαν οἱ λῃστές· ὅλα τὰ πῆραν, σκότωσαν καὶ κάμποσες γυναῖκες, καὶ θρονιάστηκαν στὸ χωριὸ καταχτητές. Οἱ κάτοικοι δὲν ξαναγυρίσανε· ἄφησαν τὸ Κουμαροχῶρι γιὰ νὰ κατοικήσουν ἀλλοῦ, μιὰ ὥρα μακρήτερα, στὸν Γκοζόμορο.

Καὶ δῶ βάσανα καὶ πίκρες οἱ Γκοζομορῖτες. Στιγμὴ δὲν τοὺς ἄφηνε ἥσυχους ὁ ἀγᾶς τοῦ Μυστρᾶ ποὖχε χτήματα καὶ στὸν Γκοζόμορο. Στὴν κατούνα τους ἔβαζε χέρι, μὰ καὶ τὶς γυναῖκές τους τίς νοστιμεύουταν. Ἤτανε πιὰ βαζλιεστισμένοι ἀπὸ τὶς καθημερινὲς ἀδικίες ποῦ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ γραμματικοῦ του σοῦ τίς κατάφερνε μιὰ χαρὰ ὁ ἀγᾶς.

Τί ἄνθρωπος κι' αὐτὸς ὁ γραμματικός. Χριστιανός, μὰ δὲ συλλογιοῦνταν διόλου οὔτε πατρίδα οὔτε θρησκεία. Ὁ ἀγᾶς νὰ τόν ἀγαπάῃ καὶ οὖλα περνάνε καὶ πᾶνε. Σὲ μιὰ κουβέντα ἀπάνου, λέει κάποτε τοῦ ἀγᾶ.

— Καὶ ζωντανός, ἀγᾶ μου, σ' ὠφέλησα μὰ καὶ πεθαμένος ἀκόμα θὰ σ' ὠφελήσω.

Γέλασε ὁ ἀγᾶς. Μὰ ὁ γραμματικὸς ἀξίπαστος τοῦ λέει.

— Σὰν πεθάνω, νὰ διατάξῃς νὰ μὲ ξεθάψουνε, κι' ἔννοια σου.

Κούνησε τὸ κεφάλι ὁ ἀγᾶς καὶ δὲν εἶπε τίποτα.

Πέρασαν χρόνια· ὁ γραμματικὸς ποῦ κατοικοῦσε στὸν Γκοζόμορο ἀπόθανε. Μὰ πρὶν ξεψυχήσῃ, νοιώθοντας τὸν θάνατό του, ἄφησε παραγγελὴ νὰ τοῦ δέσουνε ἕνα σκοινὶ στὸ λαιμὸ καὶ μ' αὐτὸ νὰ τὸν βάλουνε στὸν τάφο. Τὸ γιατὶ κανεὶς δὲν τὸ ἤξερε. Ὅπως τὸ εἶπε, ἔτσι κ' ἔγινε. Σὰν ἀπόθανε, τοὔδεσαν ἕνα σκοινὶ στὸ λαιμὸ καὶ τὸν θάψανε. Ἀνάσανε τὸ χωριὸ ποῦ βγῆκε ἀπὸ τὴν μέση ἕνα τέτοιο θερῖο. Μὰ ποῦ νὰ ξέρουν τί μεγαλύτερα κακὰ τοὺς ἀκαρτεροῦσαν. Σὰν ἔμαθε ὁ ἀγᾶς τὸ θάνατο τοῦ γραμ-ματικοῦ του θύμωσε γιατὶ νὰ μὴ τρέξουνε ἀμέσως νὰ τοῦ φέρουνε τὰ μαντάτα. Θυμήθηκε καὶ τὴν παραγγελιὰ τοῦ γραμματικοῦ, κάτι καλὸ ἔβαλε μὲ τὸν νοῦ του καὶ διατάζει ἀμέσως νὰ τὸν ξεθάψουνε, Ξεθάφτουνε, βλέπει ὁ ἀγᾶς τὸ σκοινὶ στὸ λαιμό, ἀνάβει, κορώνε ἀπὸ τὴ φοῦρκά του. Τὰ βάζει μὲ τοὺς Γκοζομορῖτες.

—Γι' αὐτὸ λοιπὸ δὲν μοῦπατε τίποτα, γιὰ νὰ μὴ μάθω πῶς τὸν σκοτώσατε, κακοῦργοι.

Ἀπολογήθηκαν οἱ χωριᾶτες, μὰ ποιός νὰ τοὺς πιστέψῃ. Ἀπὸ τότε ὁ ἀγᾶς ἔγινε θερὶ ἀνήμερο. Καὶ τὸ αἷμα τῶ χωριάτωνε ζητοῦσε νὰ τὸ ρουφήξῃ. Θυμώνουνε καὶ κεῖνοι καὶ μὲ τὸ νὰ μὴ μποροῦν νὰ ξεθυμάνουνε στὸν ἀγᾶ, ξεθύμαναν στὸν νεκρὸ τοῦ γραμματικοῦ, τὸν ξεθάφτουνε ἀφοῦ ἐξ αἰτίας του πάθαιναν τόσα καὶ τόσα ὁλημερὶς, καὶ τὸ κουφάρι του ποῦ ἤταν μισολυωμένο τὸ σκόρπισαν στοὺς πέντε ἀνέμους. Τὸ κεφάλι ἔπεσε σ' ἕνα βάτο. Καὶ καθὼς ἤταν τὸ μυκλὸ ἄλυωτο ἀκόμη τρέξανε πλῆθος σκοῦρκοι νὰ φᾶνε τὸ μυαλὸ τοῦ γραμματικοῦ· κι' ἐφώλιασαν μέσα στὸ καύκαλο, κι ἐπόλυναν σιγὰ σιγὰ καὶ μήτε ἄθρωπος μήτε ζῶο μποροῦσε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ θέση κείνη χωρὶς νὰ χουμήζουνε οἱ σκοῦρκοι νὰ τὸν δαγκάσουνε. Φοβερὸ κακὸ γιατὶ ἤταν ἀναγκασμένοι νὰ περνοῦνε ἀπὸ κεῖνο τὸ μέρος. Τί νὰ γίνῃ λοιπόν; Νὰ κάψουνε τὸ βατῶνα. Βάζουν φωτιά, καίγεται ὁ βατῶνας, μὰ παίρνει φωτιὰ καὶ ὅλο τὸ χωριὸ καὶ γίνεται στάχτη. Οἱ κακόμοιροι οἱ Γκολομερίτες βρέθηκαν πάλι χωρὶς χωριό. Ἀφήνουν τὸν καημένο τὸν Γκολόμορο κι ἔρχουνται στὴν Τρύπα, ἀνάμεσα Κουμαροχῶρι καὶ Γκολόμορο. Ἐκεῖ βρίσκουνται ὡς τὰ σήμερα.

Τρύπα 12 τοῦ Γυαλιστῆ 1904.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

μπόλικες. Πεπόνια ὅμως ἢ καὶ κολοκύθια, κουκούτσι. Ἐρεικιὲς στὰ βουνόπλαγα, ἄλλο τίποτε. Ἀσπαρτιὲς ὅμως, ποῦ νὰ σὲ μεθάῃ ἡ μυρουδιά τους, μήτε κλωνί.

Ἀγριοημέρα πράματα. Ὁ ἴδιος ὁ ἥλιος τὰ φωτολούζει καθώς στὰ δικά μας νησιά, ἡ ἴδια ἡ θάλασσα τὰ χαδεύει ὁλόγυρα Μὰ λείπει τὸ κάτι ἐκεῖνο ποῦ λείπει ἀπὸ τὶς στεῖρες. Στεῖρα ἡ γῆς ἐδῶ πέρα. Στεῖρα, ὄχι ἀπὸ σιτάρια καὶ τέτοια, μὰ ἀπὸ καρποὺς γλυκόχυμους κι ἀπὸ λουλούδια γλυκομύριστα.

Κι ὅμως, ἀπέραντη εἶταν ἡ γλύκα τοῦ χωριοῦ μου, σὰν ταντίχρυσα,—πήγαινε νὰ πῶ σὰν τὸ ξετρύπωσα ἀπ' ἐκεῖ ποῦ κρυβότανε, ἀνάμεσα σὲ δυὸ προσινοπόρφυρα ἀκρωτήρια, μὲ κόρφο βαθὺ ὀμπροστά του, καὶ τὰ σπίτια νὰ στεφανώνουν τὸ ὕψωμα τοῦ περιτριγύριζε τὴν ἀκρογιαλιά· Ὥρα βασίλεμα, ξάστραφταν τὰ παράθυρα μὲ τὶς ἀντιφεγγιές. Πηγαινοέρχουνταν ὀμπρὸς στὴ σπιτοσειρὰ ἐκείνη ὁ κόσμος, κ' ἔκαμνε σεργιάνι τὴ θάλασσα. Ὁ κόσμος ὅμως ἐκεῖνες εἶταν ἀπέξω φερμένος σὰν κ' ἐμένα. Τὸν ἤξερα. Πάω, εἶπα, νὰ δῶ τοὺς ντόπιους. Κατέβηκα στὸ λιμανάκι καὶ χαιρέτησα τοὺς βαρκάρηδες. Ἕνας κ' ἕνας ὁμορφάνθρωποι καὶ πολιτικαράδες. Σοβαροὶ ἀνθρῶποι, καὶ τῆς δουλειᾶς πάντα. Πεζοὶ ὅμως οἱ βλογημένοι κ' ἥμεροι σὰν τάρνιά. Ὥ: μήτε οἱ σκύλοι τους δὲ σοῦ γαυγίζουν. Λὲς καὶ κανένας τους ἐδῶ δὲν εἶδε ἀστραπόβροντι, καὶ πῶς φουρτούνα τὶ εἶνα: μήτε τὸ εἰρευτήκανε. Ρίχτεις ὅμως πάλε ματιὰ στὸν ἀντικρινὸ τὸν κάβο, βλέπεις τοὺς γέρικους βράχους ποῦ γκρεμιένται σὰν κουρελλιασμένοι ἀπάνω ἀπὸ τὰ κύματα, καὶ λὲς πῶς δὲ γίνεται δίχως μεγάλες φουρτοῦνες τέτοιο φάγωμα πέτρας καὶ γῆς.

Τράβηξα πάλε κατὰ τὸ χωριό. Ξανανέβηκα τανηφοράκι, καὶ στάθηκα μιὰ στιγμή. Ὁ ἥλιος εἶταν τώρα βασιλεμένος, μὰ χρυσόλαμπαν ἀκόμη κατόπι του οἱ ἀπέραντές του πορφύρες. Ἴσια ἴσια μέσα στὶς ἀγκαλιὲς τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὡς τὰ μεσούρανα ἀνέβαιναν οἱ λαμπρές του ἀντιφεγγιές, ποῦ ὅσο προχωρούσανε γυρίζανε πρὸς τὸ μαλακό, τὸ ροδακινὶ ἐκεῖνο χρῶμα ποῦ πίσω ἀπὸ τὸ πλαγινὸ μαυροβούνι φαινότανε σὰν εἶδος οὐράνια πηγή, ποῦ λὲς κ' οἱ βορεινὲς ἐδῶ κοπέλλες μαζεύουν τὴ μαγευτική τους θωριά. Ἡ καθαυτὸ ὅμως Δύση, φλόγα μονάχη τώρα. Μὰ ἀπὸ τὴ μιά της πλευρά, σὰ νὰ τὴ ζούλευε κάποιος δαίμονας, ἄπλωνε κι ὅλο ἄπλωνε κατάμαυρα σύννεφα. Σύννεφα, εἶπα; Βουνὰ ἁλάκερα ἔγιναν ἄξαφνα, καὶ πάλε τώρα σταθήκανε. Σὰ νὰ τὰ νίκησε ἡ ὁλοφεγγιά, καὶ σὰ νὰ τὰ τρόμαξε. Νά τηνα, ἡ νίκη! Πήρανε φωτιὰ ὁλοτρόγυρα. Φλογοάναψαν τὰ κράσπεδά τους, καὶ γενήκανε σίδερο πυρωμένο τὰ σπλάχνα τους. Ἄλλαζαν πιὰ τώρα κάθε στιγμὴ οἱ θωριές. Ἀδύνατο μάτι νὰ τὶς ἀκολουθήσῃ. Γενικὴ φωταψία, γενικὸς θρίαμβος, οὐράνια καὶ μεγαλόπρεπη μουσικὴ ἀπὸ χρώματα, ποῦ δὲν πρόφταινες ν' ἀκούσῃς τὸν κάθε της τόνο. Ἐκεῖ ἀπάνω, παρουσιάζεται ὁ πιὸ φιλικός μου βαρκάρης, καὶ μοῦ λέει· «Αὔριο θἄχουμε ἀγεράκι. Ἴσως καὶ λίγη βροχή.» Χαμογέλασα μὲ τὸν ποιητικό του τὸ νοῦ, καὶ τὸν καλονύχτισα.

Πῆγα στὴν κάμαρά μου κ' ἔβγαλα τὰ ψάρικά μου σύνεργα νὰ τάχω ἕτοιμα γιὰ τὴν αὐριανή. Ἀμὲ γιατὶ ἄλλο ἤρθα; Νὰ ψαρέψω ἤρθα. Ἄγρια καὶ τὰ ψάρια ἐδῶ, θὰ πῇς. Ἄγρια κι ἄγρια, μὰ τἀγκίστρι. Ὡς μήτε τὄνομά του ρωμαίϊκα δὲν μπόρεσα νὰ τὸ μάθω τοῦ ψαριοῦ ποῦ πιώτερο ἀπὸ κάθε ἄλλο κυνηγῶ ἐδῶ πέρα. Βρίσκουνται καὶ μουγκριά, φοβερὰ μάλιστα. Ἔχει καὶ λαπῖνες μισοκαδιάρικες, καὶ σκουμπριὰ γιγαντένια, καὶ χρυσόφια ποῦ σὰν τὰ μαγειρέψῃς βγάζεις καλὸ στουπί, ἔχει καὶ γλῶσσες. Μὰ ἐκεῖνο τώκεανήσιο τὸ ψάρι ποῦ τριγυρνάει τοὺς κάβους, ποῦ βγαίνει ἀπὸ μιὰ ὡς εἴκοσι λίτρες, ποῦ σὰν ἁρπάξῃ τὸ ψεύτικο δόλωμα τῆς συρτῆς σου τραντάζει ὅλο σου τὸ κορμὶ κ' ἡ βάρκα μαζί σου, ἐκεῖνο εἶναι ποῦ ἤρθα νὰ κυνηγήσω, γιατὶ αὐτὸ εἶναι ἄγριο, μὰ ἔχει κι ἄγριους τρόπους. Ἔβγαλα λοιπὸν τὶς ἀποτονιές μου, τἀγκίστρια μου, τὶς μερσινέζες, τἀποκαλαμίδια, τοὺς μακαράδες, καὶ τἀσιαξα ὅλα, νὰ μὴ χασομεροῦμε αὔριο μὲς στὴ βάρκα. Πῆγα ὕστερα καὶ πλάγιασα.

Τὸ συνηθισμένο μου κατατόπι εἶναι ἄλλη πάλε ἀκρογιαλίτσα, ὡς μισὴ ὥρα δρόμο. Ἔτσι, μιὰ φούχτα. Καὶ δυὸ τρεῖς βαρκοῦλες τραβηγμένες στὰ χαλίκια, ἕτοιμες ὅμως νὰ ξαναγλιστρήσουνε στὰ κύματα, γιὰ φίλους τῆς ψαρικῆς ἢ γιὰ φίλους τοῦ σεργιανιοῦ. Μήτε σπίτια, μήτε καλύβια ἐκεῖ κάτου. Δυὸ τρία καλύβια ξανοίγεις ἐκεῖ ἀπάνω κατὰ τὰ βουνά, ἀγριοφωλιὲς ἀστακοψαράδων.

Εἶπα πῶς μήτε καλύβι δὲν ἔχει ἐκεῖ κατω. Ὅμως